Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

25 päivänä kesäkuuta 2020*

Muutoksenhaku – Euroopan unionin satelliittikeskuksen (EUSK) henkilöstö – EUSK:n sopimussuhteinen toimihenkilö – Kantelut työpaikkakiusaamisesta – Hallinnollinen tutkimus – Avustuspyyntö – Toimihenkilön tehtävästä pidättäminen – Kurinpitomenettely – Toimihenkilön erottaminen – EUSK:n valituslautakunta – EUSK:n henkilöstöriitojen ratkaisemista koskevan yksinomaisen toimivallan antaminen – Kumoamiskanne – SEUT 263 artiklan ensimmäinen ja viides kohta – Vahingonkorvauskanne – SEUT 268 artikla – Unionin tuomioistuinten toimivalta – Tutkittavaksi ottaminen – Kannekelpoiset toimet – Oikeusriidan sopimusperusteinen luonne – SEUT 272 ja 274 artikla – Tehokas oikeussuoja – SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeinen virke – SEUT 275 artiklan ensimmäinen kohta – Yhdenvertaisen kohtelun periaate – Unionin yleisen tuomioistuimen perusteluvelvollisuus – Tosiseikkojen ja todistusaineiston vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen – Puolustautumisoikeudet – Hyvän hallinnon periaate

Asiassa C-14/19 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 10.1.2019,

Euroopan unionin satelliittikeskus (EUSK), asiamiehenään A. Guillerme, avocate,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

KF, edustajinaan N. Macaulay, barrister, ja A. Kunst, Rechtsanwältin,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Bauer ja A. Vitro,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev (esittelevä tuomari) sekä tuomarit P. G. Xuereb ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Longar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.12.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 19.3.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan unionin satelliittikeskus (EUSK) vaatii muutoksenhaullaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 25.10.2018 antaman tuomion KF v. EUSK (T-286/15, EU:T:2018:718; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla se on osittain hyväksynyt KF:n nostaman kanteen, koska se on yhtäältä kumonnut EUSK:n johtajan kaksi päätöstä, jotka koskevat KF:n tehtävästä pidättämistä ja erottamista, ja EUSK:n valituslautakunnan samassa riita-asiassa tekemän päätöksen ja toisaalta velvoittanut EUSK:n maksamaan KF:lle 10 000 euron määrän korvauksena tälle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Länsi-Euroopan unionin (jäljempänä WEU) ministerineuvosto antoi 27.6.1991 satelliittitietojen hyödyntämiskeskuksen perustamisesta päätöksen, joka perustui sen WEU:n piirissä harjoitettavasta avaruusyhteistyöstä 10.12.1990 tekemään päätökseen.

3 Marseillessa (Ranska) 13.11.2000 antamassaan julkilausumassa WEU:n ministerineuvosto ilmoitti 10.11.2000 päivätystä Euroopan unionin neuvoston periaatepäätöksestä, joka koski Euroopan unionin erillisvirastoksi perustettavaa satelliittikeskusta, joka käsittää kaikki WEU:hun perustetun satelliittikeskuksen keskeiset osatekijät.

4 EUSK perustettiin Euroopan unionin satelliittikeskuksen perustamisesta 20.7.2001 annetulla neuvoston yhteisellä toiminnalla 2001/555/YUTP (EUVL 2001, L 200, s. 5), ja se aloitti toimintansa 1.1.2002.

Päätös 2014/401/YUTP

5 Euroopan unionin satelliittikeskuksesta ja yhteisen toiminnan 2001/555 kumoamisesta 26.6.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/401/YUTP (EUVL 2014, L 188, s. 73) 2 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään, että EUSK:n keskeisinä tehtävinä on toimia unionin päätöksenteon tukena yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) ja erityisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alalla, Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatiot mukaan lukien, tarjoamalla neuvoston tai Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan pyynnöstä aineistoa ja palveluja, jotka saadaan aikaan hyödyntämällä asiaan kuuluvia avaruussijoitteisia välineitä ja niihin liittyviä tietoja, myös satelliitti- ja ilmakuvia, ja asiaan liittyviä palveluja.

6 Päätöksen 2014/401 7 artiklan 3 kohdan mukaan EUSK:n johtaja on kyseisen laitoksen laillinen edustaja. Kyseisen päätöksen 7 artiklan 4 kohdan ja 6 kohdan toisen alakohdan e alakohdan nojalla kyseinen johtaja vastaa EUSK:n muun henkilöstön palvelukseen ottamisesta ja on myös toimivaltainen kaikissa henkilöstökysymyksissä.

7 Päätöksen 2014/401 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Satelliittikeskuksen henkilöstö, johtaja mukaan lukien, koostuu sopimussuhteisista työntekijöistä, jotka on otettu palvelukseen mahdollisimman laajapohjaisesti jäsenvaltioiden kansalaisten keskuudesta, ja lähetety[istä] asiantuntij[oista].

2. Johtaja ottaa sopimussuhteiset työntekijät palvelukseen ansioiden perusteella sekä oikeudenmukaisia ja avoimia kilpailumenettelyjä käyttäen.

– –

5. Johtokunta laatii johtajan ehdotuksesta satelliittikeskuksen henkilöstösäännöt, jotka neuvosto hyväksyy.

– –”

EUSK:n henkilöstösäännöt

8 Euroopan unionin satelliittikeskuksen henkilöstösäännöistä 14.9.2009 annetulla neuvoston päätöksellä 2009/747/YUTP (EUVL 2009, L 276, s. 1) neuvosto hyväksyi Euroopan unionin satelliittikeskuksen henkilösäännöt (jäljempänä EUSK:n henkilöstösäännöt), joiden 2 artiklan, jonka otsikko on ”Kaikkiin työntekijöihin sovellettavat säännökset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Työntekijä on johtajan alainen ja tälle vastuussa tehtäviensä hoitamisesta. Hän sitoutuu suorittamaan tehtävänsä mahdollisimman täsmällisesti ja tunnollisesti.”

9 EUSK:n henkilöstösääntöjen 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Toimihenkilölle tai entiselle toimihenkilölle, joka tahallisesti tai tuottamuksellisesti on jättänyt täyttämättä näiden henkilöstösääntöjen mukaiset velvollisuutensa, voidaan määrätä kurinpitoseuraamus.

2. Kun johtaja saa tietoonsa todisteita, jotka antavat aiheen olettaa, että on tapahtunut 1 kohdassa tarkoitettu velvollisuuksien täyttämättä jättäminen, hän voi aloittaa hallinnollisen tutkimuksen tarkistaakseen, onko tällainen velvollisuuksien täyttämättä jättäminen tapahtunut.

3. Kurinpidolliset säännöt, menettelyt ja toimenpiteet sekä hallinnollisia tutkimuksia koskevat säännöt ja menettelyt vahvistetaan liitteessä IX.”

10 EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artikla, jonka otsikko on ”Muutoksenhaku”, sisältyy näiden henkilöstösääntöjen VIII lukuun, jonka otsikko on ”Muutoksenhaku ja valituslautakunta”. Kyseisessä artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jokainen näissä henkilöstösäännöissä tarkoitettu henkilö voi toimittaa johtajalle pyynnön, jossa tätä pyydetään tekemään häntä koskeva päätös näiden henkilöstösääntöjen kattamissa asioissa. Johtajan on ilmoitettava kyseiselle henkilölle perustellusta päätöksestään kahden kuukauden kuluessa pyynnön esittämispäivästä. Jos pyyntöön ei tämän määräajan kuluessa ole vastattu, pyynnön katsotaan tulleen hylätyksi hiljaisella päätöksellä ja pyynnön tehnyt toimihenkilö voi tehdä hylkäämisestä valituksen seuraavien kohtien mukaisesti.

2. Jokainen, joihin näitä henkilöstösääntöjä sovelletaan, voi tehdä johtajalle valituksen itseään vastaan kohdistetusta kielteisestä toimenpiteestä, joko johtajan tekemästä päätöksestä tai siitä, että tämä on jättänyt toteuttamatta henkilöstösäännöissä säädetyn toimenpiteen. Valitus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa. – –

– –

5. Kun ensisijainen muutoksenhakukeino (sisäinen hallinnollinen muutoksenhaku) on käytetty, toimihenkilö voi hakea muutosta [EUSK:n] valituslautakunnalta

Valituslautakunnan kokoonpano, tehtävät ja menettelyt sisältyvät liitteeseen X.

6. Valituslautakunnan päätös on kummankin osapuolen osalta täytäntöönpanokelpoinen. Siitä ei voi valittaa. Valituslautakunta voi:

a) julistaa kiistanalaisen päätöksen mitättömäksi tai vahvistaa sen;

b) määrätä lisäksi [EUSK:n] korvaamaan toimihenkilölle aiheutuneet aineelliset vahingot siitä päivästä lähtien, jona mitättömäksi julistetun päätöksen vaikutus alkoi;

c) määrätä lisäksi [EUSK:n] korvaamaan valituslautakunnan vahvistamissa rajoissa kantajan vaatimat perustellut kulut sekä kuultuina olleiden todistajien vaatimat matka- ja oleskelukulut. Kyseiset kulut lasketaan näiden henkilöstösääntöjen 18 artiklan ja liitteen VII säännösten mukaisesti."

11 EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kun keskuksen sisäisessä tutkimuksessa käy ilmi toimihenkilön tai entisen toimihenkilön mahdollinen osallisuus tutkittavana olevaan asiaan, hänelle on viipymättä ilmoitettava asiasta, jollei tästä aiheudu haittaa tutkimukselle. Missään tapauksessa ei tutkimuksen päättymisen jälkeen saa tehdä päätelmiä, joissa mainittaisiin toimihenkilön nimi, ennen kuin hänelle on annettu mahdollisuus antaa lausuntonsa kaikista häntä itseään koskevista seikoista. Päätelmissä on viitattava tähän lausuntoon."

12 Kyseisten henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 2 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

"Johtaja voi tutkimusraportin perusteella, toimitettuaan asianomaiselle toimihenkilölle kaiken näytön asiassa ja kuultuaan toimihenkilöä:

– –

c) kun velvollisuudet on jätetty täyttämättä, henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti
   i) päättää aloittaa tämän liitteen 4 jaksossa säädetyn kurinpitomenettelyn, tai
   ii) päättää aloittaa kurinpitomenettelyn kurinpitolautakunnassa."

13 Kyseisten henkilöstösääntöjen liitteessä X olevassa 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Valituslautakunnalla on toimivalta ratkaista riita-asiat, jotka aiheutuvat näiden henkilöstösääntöjen tai henkilöstösääntöjen 7 artiklan mukaisten sopimusten rikkomisesta. Se käsittelee ja ratkaisee toimihenkilöiden tai entisten toimihenkilöiden tai näiden oikeudenomistajien ja/tai näiden edustajien tekemät keskuksen johtajan päätöstä koskevat valitukset."

14 Samojen EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä X olevan 4 kohdan b alakohdassa säädetään, että "valittajalla on [valituslautakunnassa] 20 päivää aikaa hänelle vastaisen päätöksen tiedoksiantamisesta – – tehdä kirjallinen pyyntö valituslautakunnalle kyseisen päätöksen peruuttamisesta tai muuttamisesta" ja että "pyyntö osoitetaan [EUSK:n] hallinto- ja henkilöstöpäällikölle, joka ilmoittaa vastaanottaneensa pyynnön ja aloittaa valituslautakunnan koollekutsumismenettelyn".

15 EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä X olevan 2 kohdan a, b, d ja e alakohdan mukaan valituslautakunnassa on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, jotka EUSK:n johtokunta nimittää kahdeksi vuodeksi muista kuin EUSK:n henkilöstöstä ja jotka suorittavat tehtävänsä täysin riippumattomasti, ja johtokunta vahvistaa valituslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot.

Oikeusriidan tausta

16 Asian tausta on esitetty valituksenalaisen tuomion 17–46 kohdassa. Niistä voidaan tehdä tätä oikeudenkäyntimenettelyä varten seuraava yhteenveto.

17 KF otettiin EUSK:n palvelukseen sopimussuhteiseksi toimihenkilöksi 1.8.2009 lähtien hoitamaan hallinto-osaston päällikön tehtäviä.

18 EUSK:n apulaisjohtaja totesi vuosia 2010 ja 2011 koskeneiden arviointien yhteydessä hallinto-osaston henkilösuhteissa ongelmia ja päätyi antamaan KF:lle vuodelta 2010 alimman arvion. KF on voinut esittää huomautuksensa jokaisesta arvioinnistaan, jotka hän on riitauttanut.

19 EUSK:n johtaja antoi 17.10.2012 päivätyllä sisäisellä muistiolla kyseistä arviointivuotta koskeneen arvioinnin yhteydessä apulaisjohtajalle tehtäväksi kerätä henkilöstöltä tietoja käyttäytymistavoista ja ihmissuhteista EUSK:ssa. Kyseisessä muistiossa EUSK:n johtaja tähdensi, että on otettava erityisesti huomioon johtamisvastuita kantavien toimihenkilöiden, erityisesti osastopäälliköiden, asema ja tunnistettava tarvittaessa tilanteet, joissa saattaa esiintyä näiden toimihenkilöiden työryhmissä psykologista painostusta tai työpaikkakiusaamista.

20 Kaksitoista toimihenkilöä osoitti EUSK:n johtajalle ja apulaisjohtajalle 14.11.2012 kantelun, jossa tuotiin julki ”vaikea tilanne, jota [he olivat] joutuneet kestämään yli kolmen vuoden ajan yrittäessään suorittaa tehtäviään tavanomaiseen tapaan”, ja tähdennettiin, että kyseinen tilanne ”johtui hallinto-osaston [päällikön KF:n] käyttäytymisestä ja toiminnasta”.

21 Vuoden 2013 alussa EUSK:n apulaisjohtaja osoitti 17.10.2012 laaditun sisäisen muistion johdosta EUSK:n 40 toimihenkilölle, jotka edustivat useita osastoja, monivalintakyselyn, jossa heitä pyydettiin arvioimaan henkilösuhteitaan oman osastopäällikkönsä kanssa. EUSK:n apulaisjohtaja kertoi 7.3.2013 päivätyssä sisäisessä muistiossa EUSK:n johtajalle, että kyselyyn saatujen vastausten perusteella ”hallinto-osaston henkilöstön yleisten kielteisten vastausten perusteella näytt[i] selvästi siltä, että ihmissuhteissa hallinto-osaston [päällikön KF:n] kanssa oli todellinen ongelma”.

22 EUSK:n johtaja pyysi 8.3.2013 päivätyssä sisäisessä muistiossa EUSK:n henkilöstösääntöjen 27 artiklan perusteella EUSK:n apulaisjohtajaa aloittamaan KF:ää koskevan hallinnollisen tutkimuksen.

23 Hallinnollinen tutkimus toteutettiin lähettämällä 12.6.2013 EUSK:n 24 toimihenkilölle monivalintakysely sen selvittämiseksi, olivatko he kokeneet KF:n taholta tietyntyyppisiä toimintatapoja ja olivatko he itse joutuneet kärsimään tällaisten toimintatapojen seurauksista tai havainneet näitä seurauksia työtovereidensa osalta. Tässä kyselyssä kehotettiin myös kyseisiä toimihenkilöitä tukemaan vastauksiaan todistajanlausunnoilla taikka muulla näytöllä. 24 kyselyn saaneesta toimihenkilöstä 18 vastasi.

24 Sillä välin KF oli 20.3.2013 päiväämässään kirjeessä vastauksena häntä koskevaan vuoden 2012 arviointiin, jossa hänen kokonaissuoriutumisensa katsottiin jälleen riittämättömäksi, yhtäältä kiistänyt kyseisen arvioinnin ja toisaalta pyytänyt EUSK:n johtajaa ryhtymään tarvittaviin toimiin lopettaakseen tilanteen, jossa hän katsoi itseensä kohdistuvan työpaikkakiusaamista.

25 EUSK:n apulaisjohtaja sai tutkimuksensa valmiiksi 2.7.2013 ja päätyi siihen, että teot, joista KF:ää oli moitittu, oli osoitettu paikkansa pitäviksi. Apulaisjohtajan laatiman hallinnollisen tutkimusraportin mukaan KF:n käyttäytyminen oli ollut ”tarkoituksellista, toistuvaa, pysyvää tai järjestelmällistä – – ja sen tarkoituksena oli häpäistä ja vähätellä asianomaisia henkilöitä” ja ”nämä toimintatavat, joista [KF:ää] arvostellaan, oli näytetty toteen, ja ne täyttivät työpaikkakiusaamisen tunnusmerkit ottaen huomioon niiden luonteen, toistuvuuden ja vaikutuksen tiettyihin henkilöstön jäseniin”.

26 EUSK:n johtaja ilmoitti seuraavana päivänä sähköpostilla, jonka liitteenä oli apulaisjohtajan tutkimusraportti ilman liitteitä, KF:lle tämän raportin päätelmät. Samalla sähköpostilla KF:ää pyydettiin myös 5.7.2013 käytävään keskusteluun EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 2 artiklassa säädetyn menettelyn jatkamiseksi.

27 EUSK:n johtaja totesi 5.7.2013 tekemällään päätöksellä, että EUSK:n apulaisjohtaja oli tutkimuksessaan päätynyt siihen, että KF:n moititut toimintatavat oli näytetty toteen ja ne täyttivät työpaikkakiusaamisen tunnusmerkit. EUSK:n johtaja päätti tämän johtopäätöksen perusteella ja KF:n samana päivänä tapahtuneen kuulemisen jälkeen yhtäältä aloittaa tätä koskevan kurinpitomenettelyn (jäljempänä päätös kurinpitomenettelyn aloittamisesta) ja toisaalta pidättää hänet tehtävästään pysyttämällä kuitenkin hänen palkkansa ennallaan (jäljempänä päätös tehtävästä pidättämisestä).

28 EUSK:n johtaja päätti 23.8.2013 kurinpitolautakunnan kokoonpanosta ja ilmoitti siitä KF:lle.

29 KF jätti 28.8.2013 EUSK:n johtajalle hallinnollisen valituksen, joka koski muun muassa päätöstä kurinpitomenettelyn aloittamisesta, päätöstä tehtävästä pidättämisestä ja päätöstä, jolla tämä oli KF:n mukaan hylännyt implisiittisesti hänen pyyntönsä saada apua työpaikkakiusaamiseen, jonka kohteena hän katsoi olevansa. Kyseinen johtaja hylkäsi 4.10.2013 tekemällään päätöksellä tämän valituksen kokonaisuudessaan. KF riitautti viimeksi mainitun päätöksen 2.12.2013 valituslautakunnassa.

30 Kurinpitolautakunnan lopullinen kokoonpano vahvistettiin 11.9.2013.

31 EUSK:n johtaja antoi 25.10.2013 kurinpitolautakunnalle kertomuksen, jonka hän toimitti myös KF:lle EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 10 artiklan mukaisesti.

32 Kurinpitolautakunnan puheenjohtaja ilmoitti 28.11.2013 päivätyllä kirjeellään KF:lle, että hänen kuulemisensa tässä lautakunnassa tapahtuu 13.1. tai 14.1.2014. Samassa kirjeessä hän pyysi KF:ää toimittamaan kirjallisen lausunnon kurinpitolautakunnalle vähintään viikkoa ennen kuulemista. Kun kurinpitolautakunnan puheenjohtaja oli hylännyt KF:n pyynnön kuulemisensa lykkäämisestä hänelle tätä varten näin annetun määräajan lyhyyden vuoksi, KF toimitti kirjallisen lausuntonsa 21.12.2013.

33 Kurinpitolautakunta antoi lopulta 13.1.2014 suoritetun kuulemisen jälkeen 4.2.2014 päivätyn perustellun lausunnon, jonka mukaan se toisaalta katsoi yksimielisesti, ettei KF ollut noudattanut ammatillisia velvollisuuksiaan, ja toisaalta suositteli hänen palkkaluokkansa alentamista vähintään kahdella palkkaluokalla, jotta hän ei enää olisi asemassa, johon kuuluu johtamisvastuuta.

34 KF:ää 25.2.2014 kuultuaan EUSK:n johtaja erotti hänet 28.2.2014 tekemällään päätöksellä kurinpidollisista syistä (jäljempänä erottamispäätös), ja päätös tuli voimaan kuukauden kuluttua sen tekopäivästä.

35 KF teki erottamispäätöksestä 17.4.2014 hallinnollisen valituksen, jonka EUSK:n johtaja hylkäsi 4.6.2014 tekemällään päätöksellä. KF riitautti erottamispäätöksen valituslautakunnassa 12.6.2014.

36 Valituslautakunta yhtäältä hylkäsi 26.1.2015 tekemällään päätöksellä (jäljempänä valituslautakunnan päätös), joka annettiin KF:lle tiedoksi 23.3.2015, tämän tuomion 29 kohdassa mainitussa KF:n 2.12.2013 tekemässä pyynnössä esittämät vaatimukset kurinpitomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen ja tehtävistä pidättämisestä tehdyn päätöksen kumoamisesta ja toisaalta hylkäsi kaikki tämän erottamispäätöstä vastaan esittämät perusteet, mutta kumosi viimeksi mainitun osittain siltä osin kuin sen voimaantulopäivä oli vahvistettu virheellisesti.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

37 KF nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 28.5.2015 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jonka kohteena oli yhtäältä SEUT 263 artiklaan perustuva vaatimus hänen avustuspyynnöstään tehdyn väitetyn implisiittisen hylkäämispäätöksen, kurinpitomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen, tehtävistä pidättämisestä tehdyn päätöksen, erottamispäätöksen, hänen avustuspyyntönsä implisiittisestä hylkäyspäätöksestä tekemänsä valituksen hylkäävän päätöksen ja valituslautakunnan päätöksen (jäljempänä riidanalaiset päätökset) kumoamisesta ja toisaalta SEUT

268 artiklaan perustuva vaatimus EUSK:n velvoittamisesta maksamaan hänelle hänen saamatta jäänyttä palkkaansa vastaava summa hänelle näistä päätöksistä aiheutuneesta aineellisesta vahingosta ja 500 000 euron suuruinen korvaus hänelle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta.

38 KF väitti kanteensa tueksi muun muassa ensinnäkin, että EUSK:n elinten päätösten pitäisi voida olla unionin yleisen tuomioistuimen SEUT 263 artiklan nojalla harjoittaman laillisuusvalvonnan kohteena, koska kyse on puhtaasti henkilöstöhallintoa koskevista toimista, jotka ovat peräisin unionin elimeltä, ja että päinvastaisessa tapauksessa nämä toimet jäisivät unionin perusperiaatteiden vastaisesti tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle, koska valituslautakunnan harjoittamaa valvontaa ei voida rinnastaa tuomioistuinvalvontaan.

39 Tämän jälkeen KF vetosi hänen avustuspyyntönsä hylkäämisestä tehdyn päätöksen, kurinpitomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen, tehtävistä pidättämisestä tehdyn päätöksen ja erottamispäätöksen kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi muun muassa hyvän hallinnon periaatteen, puolueettomuusperiaatteen ja puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteen loukkaamisiin.

40 KF vetosi lopuksi valituslautakunnan päätöksen kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi siihen, että hänen oikeutensa tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin on sivuutettu erityisesti valituslautakunnan kokoonpanon vuoksi, sillä valituslautakunta ei täyttänyt riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen kriteerejä. Hän esitti lisäksi SEUT 277 artiklaan perustuvan lainvastaisuusväitteen EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdasta lähinnä sillä perusteella, että tässä säännöksessä tehdään valituslautakunnasta ainoa EUSK:n johtajan päätösten laillisuutta valvova instanssi ja jätetään siten nämä päätökset kaiken tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle.

41 Unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisella tuomiolla osittain hyväksynyt KF:n siinä nostaman kanteen kumoamalla tehtävistä pidättämistä koskevan päätöksen, erottamispäätöksen ja valituslautakunnan päätöksen ja velvoittamalla EUSK:n maksamaan KF:lle 10 000 euroa korvauksena tälle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta, ja hylännyt kanteen muilta osin.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

42 EUSK vaatii lähinnä, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hylkää KF:n kanteen ja

– velvoittaa KF:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 Neuvosto vaatii lähinnä, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hylkää KF:n kanteen ja

– päättää oikeudenkäyntikuluista unionin tuomioistuimen työjärjestyksen mukaisesti.

44 KF vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa EUSK:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

45 EUSK esittää valituksensa tueksi neljä valitusperustetta, joista ensimmäinen koskee unionin yleisen tuomioistuimen puuttuvaa toimivaltaa ratkaista kanne, toinen kanteen tutkittavaksi ottamisen perusteiden puuttumista, kolmas tosiseikkojen huomioon ottamista vääristyneellä tavalla ja neljäs hyvän hallinnon periaatteen ja puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteen sivuuttamista.

Ensimmäinen ja toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

46 Ensimmäisellä valitusperusteellaan, joka jakautuu kolmeen osaan, EUSK moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on todennut olevansa toimivaltainen käsittelemään KF:n nostaman kanteen.

47 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa EUSK väittää aluksi, että unionin tuomioistuinten toimivallan edellytyksenä on SEU 5 artiklassa vahvistetun annetun toimivallan periaatteen nojalla se, että toimivallasta säädetään nimenomaisesti määräyksessä tai säännöksessä. Näin ei kuitenkaan ole nyt käsiteltävässä asiassa.

48 Tämän jälkeen EUSK toteaa, että 12.11.2015 annetusta tuomiosta Elitaliana v. Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753) ilmenee, että unionin tuomioistuimet eivät ole ”automaattisesti” toimivaltaisia, kun kyseessä oleva päätös ei sido unionin talousarvioon kuuluvia varoja. EUSK:n tulot koostuvat kuitenkin jäsenvaltioiden maksuosuuksista.

49 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin on EUSK:n mukaan tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 107 kohdassa, ettei neuvosto voi jättää SEUT 263 artiklan viidennen kohdan perusteella, kuten on tehty EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdassa, unionin tuomioistuinten toimivallan ulkopuolelle oikeusriitoja, joihin unionin elin tai laitos on osallisena.

50 EUSK väittää ensimmäisen valitusperusteensa toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on sivuuttanut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen antaessaan lähtökohtaisesti saman oikeudellisen suojan yhtäältä SEUT 270 artiklassa tarkoitetuille virkamiehille ja toimihenkilöille ja toisaalta EUSK:n palveluksessa oleville sopimussuhteisille toimihenkilöille, vaikka nämä toimielinten, elinten ja laitosten kaksi henkilöstöryhmää ovat perustavanlaatuisesti keskenään erilaisessa tilanteessa. Joka tapauksessa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on sovellettava vain samanlaisiin tilanteisiin eikä toisiinsa verrattavissa oleviin tilanteisiin, joihin unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti viitannut.

51 Siten yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta ei johdu, että kaikilla unionin toimielinten, elinten ja laitosten työntekijöillä olisi oltava käytettävissään samat oikeussuojakeinot niiden ja niiden työnantajan välisessä oikeusriidassa. Erityisesti on todettava, että unionin toimielinten palvelukseensa ottamat paikalliset toimihenkilöt ja tietyt sopimussuhteiset toimihenkilöt, joiden sopimus sisältää välityslausekkeen, jossa todetaan kansallisten tuomioistuinten toimivalta, eivät voi saattaa asiaa unionin tuomioistuinten käsiteltäväksi.

52 Siten toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 96 kohdassa, 19.7.2016 annettuun tuomioon H v. neuvosto ym. (C-455/14 P, EU:C:2016:569) perustuvaa oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa analogisesti nyt käsiteltävässä asiassa, koska KF ei ole jäsenvaltion lähettämä toimihenkilö eikä unionin toimielimen lähettämä toimihenkilö, vaan EUSK:n palvelukseensa ottama sopimussuhteinen toimihenkilö. KF:ää ei hänen asemansa perusteella voida verrata unionin toimielimen lähettämään toimihenkilöön.

53 EUSK väittää ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa, ettei unionin yleinen tuomioistuin missään tapauksessa voi todeta olevansa toimivaltainen käsittelemään kannetta ensimmäisenä oikeusasteena ainoastaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kaltaisen periaatteen nojalla. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sopimusta koskevat riidat kuuluvat SEUT 272 artiklan mukaan unionin tuomioistuinten toimivaltaan vain, jos on tehty välityslauseke, jossa nimenomaisesti vahvistetaan tämä toimivalta. Nyt käsiteltävässä asiassa millään välityslausekkeella ei kuitenkaan ole annettu unionin tuomioistuimille toimivaltaa.

54 Toisella valitusperusteellaan EUSK riitauttaa unionin yleisen tuomioistuimen päätelmän siitä, että sillä oli SEUT 263 ja SEUT 268 artiklan nojalla oikeudellinen perusta katsoa, että KF:n nostama kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Kun unionin yleinen tuomioistuin on nojautunut yksinomaan 19.7.2016 annetun tuomion H v. neuvosto ym. (C-455/14 P, EU:C:2016:569) analogiseen soveltamiseen tähän päätelmään tullakseen, se on sivuuttanut perusteluvelvollisuutensa ja joka tapauksessa tehnyt oikeudellisen virheen.

55 Unionin yleinen tuomioistuin on erityisesti jättänyt selittämättä, missä määrin kyseistä tuomiota analogisesti soveltamalla on mahdollista katsoa, että KF:n nostama kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset, koska hänen asemansa EUSK:n toimihenkilönä estää sen, että hänet voitaisiin luokitella oikeuskäytännössä tarkoitetuksi ”kolmanneksi osapuoleksi” EUSK:iin nähden. Toisin kuin mainittuun tuomioon johtaneen asian olosuhteissa, KF:ää ei oltu lähetetty työskentelemään EUSK:lle.

56 Neuvosto tukee EUSK:n väitteitä.

57 KF kiistää EUSK:n väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Ensinnäkin ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esiin tuodusta väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 107 kohdassa, että neuvoston ei ole mahdollista SEUT 263 artiklan viidennen kohdan perusteella jättää, kuten on tehty EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdassa, oikeusriitoja, joissa unionin elin tai laitos on osallisena, unionin tuomioistuinten toimivallan ulkopuolelle, on muistutettava, että kuten SEU 2 artiklassa määrätään, unionin perustana olevat arvot ovat muun muassa tasa-arvo ja oikeusvaltio. Unionin oikeuden määräysten ja säännösten noudattamisen varmistamiseen tarkoitetun tehokkaan tuomioistuinvalvonnan itse olemassaolo kuuluu erottamattomana osana tällaiseen oikeusvaltioon (tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ym., C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41 kohta).

59 SEU 19 artiklassa, jossa SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltiota koskeva arvo konkretisoituu, kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtäväksi annetaan taata unionin oikeuden täysi soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yksityisillä unionin oikeuden nojalla oleva tehokas oikeussuoja, ja unionin tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta tulkita mainittua oikeutta lopullisesti (lausunto 1/17 30.4.2019, EU:C:2019:341, 111 kohta ja tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 167 kohta).

60 Unionin tuomioistuinjärjestelmä koostuu siten kattavasta oikeussuojakeinojen ja menettelyjen kokonaisuudesta, jonka tarkoituksena on varmistaa toimielinten, elinten ja laitosten toimiin kohdistuva laillisuusvalvonta (ks. vastaavasti lausunto 1/09, 8.3.2011, EU:C:2011:123, 70 kohta).

61 Kansallisille tuomioistuimille ja unionin tuomioistuimelle annetut tehtävät ovat olennaisia perussopimuksilla luodun oikeuden luonteen säilyttämisessä (lausunto 1/09, 8.3.2011, EU:C:2011:123, 85 kohta).

62 Tästä seuraa, että vaikka nyt käsiteltävässä asiassa SEUT 263 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitetut ”erityiset edellytykset ja menettelysäännöt” tosin mahdollistavat sen, että unionin toimielin, elin tai laitos määrittää oikeudenkäyntiä edeltäviä, pelkästään sisäisesti sovellettavia edellytyksiä ja menettelysääntöjä, jotka koskevat muun muassa itsevalvontamekanismin toimintaa tai sovittelumenettelyn kulkua, kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 107 kohdassa, näitä edellytyksiä ja menettelysääntöjä ei voida – toisin kuin EUSK väittää – tulkita siten, että unionin toimielin voisi jättää unionin oikeuden tulkintaa tai soveltamista koskevat oikeusriidat sekä jäsenvaltioiden että unionin tuomioistuinten toimivallan ulkopuolelle.

63 EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä X olevasta 1 kohdasta ilmenee, että valituslautakunta soveltaa ja tulkitsee kyseisiä henkilöstösääntöjä, jotka on hyväksytty neuvoston päätöksellä ja sisältävät siten unionin oikeuden säännöksiä. Lisäksi mainittujen henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdan toisen virkkeen mukaan tämän lautakunnan päätöksistä ei voida valittaa.

64 Siten ilman, että olisi tarpeen määrittää, täyttääkö mainittu lautakunta tuomioistuimen kriteerit vai ei, on todettava, että yksinomaisen toimivallan antaminen sille EUSK:n henkilöstösääntöjen tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi, sellaisena kuin siitä säädetään mainittujen henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdan toisessa virkkeessä, on joka tapauksessa ristiriidassa tämän tuomion 58–61 kohdassa esiin tuodun oikeuskäytännön kanssa.

65 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 107 kohdassa, ettei SEUT 263 artiklan viidettä kohtaa voida tulkita siten, että neuvosto voisi sen nojalla antaa EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdan toisen virkkeen kaltaisen säännöksen.

66 On lisättävä, että koska nyt käsiteltävässä asiassa on tosin kyse yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä säännöksistä sekä niiden perusteella toteutetuista toimista, on muistettava, että SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisessä virkkeessä ja SEUT 275 artiklan ensimmäisessä kohdassa esitetään poikkeus säännöstä, joka koskee yleistä toimivaltaa, joka SEU 19 artiklassa annetaan unionin tuomioistuimelle sen turvaamiseksi, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia. Näitä määräyksiä on kuitenkin tulkittava suppeasti eikä niillä käyttöön otettu poikkeus voi ulottua siihen, että sillä suljettaisiin pois unionin tuomioistuinten toimivalta valvoa riidanalaisten päätösten kaltaisten henkilöstöhallintoon liittyvien toimien laillisuutta, kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 96 kohdassa ja mitä EUSK ei kiistä (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, H v. neuvosto ym., C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39, 40, 54 ja 55 kohta).

67 Toiseksi siltä osin kuin EUSK moittii unionin yleistä tuomioistuinta ensimmäisen valitusperusteen ensimmäiseen osaan ja toiseen valitusperusteeseen sisältyvin eri väittein siitä, että se on katsonut valituksenalaisessa tuomiossa, että SEUT 263 artiklan soveltamisedellytykset olivat nyt käsiteltävässä asiassa täyttyneet, on muistutettava, että SEUT 263 artiklan ensimmäisestä kohdasta johtuu, että unionin tuomioistuin valvoo unionin toimielinten, elinten ja laitosten antamien sellaisten toimien laillisuutta, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin.

68 Kumoamiskanteella on tarkoitus varmistaa, että EUT-sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia, joten tämän tavoitteen vastaista olisi, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä tulkitaan suppeasti niin, että kanteen kohteena voisivat olla ainoastaan SEUT 288 artiklassa tarkoitettujen toimien ryhmät (tuomio 9.9.2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. komissio, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Siten kumoamiskanteen kohteena voivat olla luonteestaan tai muodostaan riippumatta kaikki unionin toimielinten, elinten tai laitosten toteuttamat toimet, joilla on tarkoitus olla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (ks. vastaavasti tuomio 9.12.2014, Schönberger v. parlamentti, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 13 kohta ja tuomio 9.9.2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. komissio, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 16 kohta).

70 Kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottamista koskevasta täysin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa myös, että riitautettujen toimien luonnehtimista varten tarkastelun kohteeksi on otettava näiden toimien asiasisältö ja niiden laatijoiden aikomus. Tältä osin kannekelpoisia toimia ovat lähtökohtaisesti toimenpiteet, joissa lopullisesti vahvistetaan unionin toimielimen, elimen tai laitoksen kanta hallinnollisen menettelyn päätteeksi ja joilla on tarkoitus olla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin; sen sijaan muun muassa menettelyn kuluessa tehdyt toimenpiteet, joilla valmistellaan lopullista päätöstä ja joilla ei ole tällaisia vaikutuksia, ja sellaisen aikaisemman toimen, jota ei ole riitautettu määräajassa, pelkästään vahvistavat toimet eivät ole kannekelpoisia (tuomio 26.1.2010, International Hilfsfonds v. komissio, C-362/08 P, EU:C:2010:40, 52 kohta).

71 Nyt käsiteltävässä asiassa on selvää, että kaikissa riidanalaisissa päätöksissä vahvistetaan lopullisesti hallinnollisten menettelyjen päätteeksi EUSK:n kanta. Lisäksi sekä niiden sisällöstä että niiden laatijoiden aikeesta ilmenee, että niillä on tarkoitus olla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa KF:n etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi.

72 Näin ollen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä katsoessaan, että nämä päätökset täyttivät edellytykset siihen, että niiden voidaan katsoa olevan SEUT 263 artiklassa tarkoitettuja kannekelpoisia toimia.

73 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 110 ja 111 kohdassa, vaikka SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa rajataan unionin tuomioistuimen toimivalta toimiin, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näiden ilmaisujen tarkoituksena on sulkea pois toimet, jotka eivät ole jollekin vastaisia toimia, koska niiden tarkoituksena on yksinomaan hallinnon sisäinen organisointi ja niillä on vain sisäisiä oikeusvaikutuksia ilman, että ne saisivat aikaan mitään oikeutta tai velvollisuutta kolmanteen osapuoleen nähden (ks. vastaavasti tuomio 25.2.1988, Les Verts v. parlamentti, 190/84, EU:C:1988:94, 8 kohta; tuomio 6.4.200, Espanja v. komissio, C-443/97, EU:C:2000:190, 28 kohta ja tuomio 2.10.2018, Ranska v. parlamentti (Budjettivallan käyttäminen), C-73/17, EU:C:2018:787, 15 kohta).

74 Vaikka riidanalaiset päätökset tosin koskevat EUSK:n sisäistä organisointia, nämä päätökset ovat silti toimia, jotka on osoitettu KF:lle SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla ja jotka ovat hänelle vastaisia tämän tuomion 69, 70 ja 73 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

75 Koska mainitut päätökset lisäksi liittyvät EUSK:n ja KF:n välisen työsopimuksen tekemisestä syntyneisiin molemminpuolisiin velvoitteisiin ja johtavat näiden välisen sopimussuhteen lakkaamiseen, ei voida katsoa, ettei EUSK:n vastapuolena kyseessä olevassa riita-asiassa ole SEUT 263 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu ”kolmas osapuoli”.

76 Ei ole myöskään kiistetty sitä, ettei KF:n tilanteeseen sovelleta – kuten valituksenalaisen tuomion 122 kohdasta ilmenee – SEUT 270 artiklaa, koskei päätöksessä 2014/401 eikä EUSK:n henkilöstösäännöissä säädetä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen eikä unionin muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen sovellettavuudesta.

77 Tästä seuraa, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tehnyt oikeudellista virhettä, kun se on valituksenalaisen tuomion 123 kohdassa todennut lähinnä, että KF:n ja EUSK:n välinen työsuhde ei sulje tätä oikeusriitaa SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

78 Kolmanneksi EUSK:n väitteestä, joka perustuu sen ja KF:n välisen suhteen sopimusluonteeseen, on todettava, että hyvin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä johtuu, että silloin, kun kantajan oikeusasema on seurausta sellaiseen sopimukseen perustuvista oikeudellisista suhteista, jonka oikeudelliseen järjestelmään sovelletaan sopimuspuolten nimeämää kansallista lakia, unionin tuomioistuinten toimivaltaa tulkita ja soveltaa EUT-sopimuksen määräyksiä kumoamiskanteen yhteydessä ei sovelleta, koska tällainen tilanne kuuluu periaatteessa ja SEUT 274 artiklan mukaisesti kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan. Siten sellaisen sopimuksen tapauksessa, joka on tehty kantajan ja unionin jonkin toimielimen, elimen tai laitoksen välillä, unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi voidaan saattaa kanne SEUT 263 artiklan nojalla vain jos riidanalaisella toimella on tarkoitus olla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka jäävät asianosaisten välisen sopimussuhteen ulkopuolelle ja edellyttävät sopimuspuolena olevalle unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle sen hallintoviranomaisen asemassa myönnettyjen julkisen vallan valtaoikeuksien käyttämistä (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. komissio, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 18 ja 20 kohta ja tuomio 28.2.2019, Alfamicro v. komissio, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 48 ja 50 kohta).

79 Jos unionin tuomioistuimet katsoisivat, että niillä on toimivalta ratkaista oikeusriita, joka koskee sellaisten toimien kumoamista, jotka kuuluvat vain sopimusperusteiseen asiayhteyteen, olisi vaarana paitsi se, että SEUT 272 artikla, jossa sallitaan tuomiovallan myöntäminen unionin tuomioistuimille välityslausekkeessa, menettäisi merkityksensä, mutta myös se, että tilanteissa, joissa sopimus ei sisällä tällaista lauseketta, unionin tuomioistuinten tuomiovaltaa laajennettaisiin niiden rajojen ulkopuolelle, joista on määrätty SEUT 274 artiklassa, jossa annetaan jäsenvaltioiden tuomioistuimille yleinen toimivalta ratkaista sellaiset riidat, joissa unioni on asianosainen (tuomio 9.9.2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. komissio, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19 kohta ja tuomio 28.2.2019, Alfamicro v. komissio, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80 Sen tarkoituksena, että unionin tuomioistuimet luopuvat käyttämästä niille SEUT 263 artiklassa annettua toimivaltaa, kun kantajan oikeusasema kuuluu sopimussuhteiden alaan, on siten varmistaa SEUT 263, SEUT 272 ja SEUT 274 artiklan johdonmukainen tulkinta ja siten säilyttää unionin tuomioistuinjärjestelmän johdonmukaisuus, joka muodostuu – kuten tämän tuomion 60 kohdassa on muistutettu – oikeussuojakeinojen ja menettelyjen kattavasta kokonaisuudesta, jonka tarkoituksena on varmistaa unionin toimielinten, elinten ja laitosten toimiin kohdistuva laillisuusvalvonta.

81 Samalla tavalla unionin tuomioistuin on katsonut sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevan oikeusriidan yhteydessä, että sen määrittämiseksi, mikä on toimivaltainen tuomioistuin ratkaisemaan sellaisen konkreettisen kanteen, joka on nostettu unionia vastaan tämän vahingonkorvausvastuun toteamiseksi, on tutkittava, onko tämän kanteen kohteena sopimussuhteeseen perustuva unionin vastuu vai sopimussuhteen ulkopuolinen unionin vastuu, ja että pelkkä vetoaminen oikeussääntöihin, jotka eivät perustu asiassa merkitykselliseen sopimukseen vaan joita sopijapuolten on noudatettava, ei voi muuttaa oikeusriidan sopimusluonnetta ja aiheuttaa sitä, ettei toimivaltainen tuomioistuin näin ollen olisi enää toimivaltainen käsittelemään oikeusriitaa. Jos asia olisi toisin, oikeusriidan luonne ja siten toimivaltainen tuomioistuin voisivat vaihdella sen mukaan, mihin sääntöihin asianosaiset vetoavat, mikä olisi vastoin tuomioistuinten asiallista toimivaltaa koskevia säännöksiä (tuomio 18.4.2013, komissio v. Systran ja Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 61 ja 65 kohta).

82 SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun käsitettä, joka on luonteeltaan itsenäinen, on siten lähtökohtaisesti tulkittava siten, että otetaan huomioon sen päämäärä eli unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mahdollistaminen (tuomio 18.4.2013, komissio v. Systran ja Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 62 kohta).

83 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin todettava, että kuten edellä 62 kohdasta ilmenee, EUSK:n henkilöstösääntöjen 28 artiklan 6 kohdan toisessa virkkeessä suljetaan nimenomaisesti pois kansallisten tuomioistuinten tai unionin tuomioistuinten suorittama valituslautakunnan päätösten ja siten niiden kohteena olevien EUSK:n johtajan päätösten valvonta.

84 Siten tällaisessa asiayhteydessä siitä, että unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin luopuisivat niille SEUT 263 ja SEUT 268 artiklassa annetun toimivallan käyttämisestä, olisi seurauksena – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 112 kohdassa – tällaisten päätösten jättäminen kokonaan tuomioistuinvalvonnan , harjoittavatpa sitä unionin tuomioistuimet tai kansalliset tuomioistuimet, ulkopuolelle ilman, että tämä luopuminen olisi perusteltua EUT-sopimuksessa tavoitellun unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallan jaon kunnioittamiseksi.

85 Tällaisessa tilanteessa unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen on kuitenkin käytettävä niille EUT-sopimuksessa annettua toimivaltaa tämän tuomion 58–61 kohdassa esiin tuodussa oikeuskäytännössä tarkoitetun tehokkaan oikeussuojan varmistamiseksi.

86 Tästä seuraa, että toisin kuin EUSK väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 132 kohdassa, että EUSK:n ja KF:n välisestä sopimussuhteesta huolimatta se oli toimivaltainen ratkaisemaan tämän oikeusriidan.

87 Neljänneksi tämän tuomion 65–86 kohdassa esitettyjen näkemysten perusteella EUSK:n ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esiin tuoma perustelu, joka koski SEU 5 artiklassa vahvistetun annetun toimivallan periaatteen sivuuttamista sekä unionin talousarvion varojen sitomatta jäämistä, on myös hylättävä perusteettomana.

88 Viidenneksi EUSK:n ensimmäisen valitusperusteen toisessa ja kolmannessa osassa sekä toisessa valitusperusteessa esiin tuomasta perustelusta, joka koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on sivuuttanut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, on ensinnäkin todettava, että väite siitä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi virheellisesti todennut olevansa toimivaltainen vain tämän periaatteen perusteella, johtuu valituksenalaisen tuomion virheellisestä lukemisesta.

89 Vaikka unionin yleinen tuomioistuin tosin mainitsee mainitun periaatteen kehittämissään perusteluissa, erityisesti valituksenalaisen tuomion 99, 103 ja 120 kohdasta ilmenee kuitenkin ristiriidattomasti, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut olevansa SEUT 263 ja SEUT 268 artiklan nojalla toimivaltainen tutkimaan KF:n nostaman kanteen.

90 Tämän jälkeen on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (tuomio 3.12.2019, Tšekki v. parlamentti ja neuvosto, C-482/17, EU:C:2019:1035, 164 kohta).

91 EUSK ei siten voi myöskään väittää, että tätä periaatetta sovelletaan vain samanlaisiin tilanteisiin.

92 Lopuksi yhtäältä KF:n kaltaisten sopimussuhteisten toimihenkilöiden tilanteen ja toisaalta jäsenvaltioiden tai unionin lähettämien asiantuntijoiden, virkamiesten tai toimihenkilöiden tilanteen vertailusta on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 95–98 kohdassa, että nyt käsiteltävä oikeusriita muistuttaa unionin toimielimen, elimen tai laitoksen sekä sen virkamiesten tai toimihenkilöiden välisiä, YUTP:n alaan kuulumattomia riita-asioita, ja ettei voida katsoa, että SEU 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan viimeisessä virkkeessä ja SEUT 275 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetusta unionin tuomioistuimen toimivallasta poikkeaminen, jota on tulkittava suppeasti, ulottuisi niin pitkälle, että sillä suljettaisiin pois unionin tuomioistuinten toimivalta valvoa riidanalaisten päätösten kaltaisten toimien laillisuutta.

93 Tästä on todettava, että kuten tämän tuomion 71, 72, 74–77 ja 87 kohdassa esitetystä arvioinnista ilmenee, nämä tilanteet ovat täysin verrattavissa toisiinsa.

94 Unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi todennut valituksenalaisen tuomion 102 ja 103 kohdassa myös perustellusti, että vaikka EUSK:n alkuperäinen kytkeytyminen WEU:hun, joka on hallitustenvälinen kansainvälinen järjestö, tarkoitti menneisyydessä sitä, ettei EUSK:n henkilöstön tilannetta voitu rinnastaa Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden tilanteeseen, näin ei enää ole ollut sen jälkeen, kun Lissabonin sopimus tuli voimaan 1.12.2009, sillä EUSK:n ja sen henkilöstön väliset oikeusriidat ovat tästä päivästä lähtien rinnastettavissa unionin toimihenkilöiden ja heidän työnantajansa välisiin oikeusriitoihin.

95 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin on yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sivuuttamatta katsonut olevansa toimivaltainen valvomaan riidanalaisten päätösten kaltaisten henkilöstöhallintotoimien laillisuutta.

96 Kuudenneksi ja viimeiseksi toisessa valitusperusteessa esiin tuoduista valituksenalaisen tuomion väitetyistä puutteellisista perusteluista riittää, kun todetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuus ei velvoita unionin yleistä tuomioistuinta esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan osapuolten esittämiä päätelmiä, joten unionin yleisen tuomioistuimen perustelut voivat olla implisiittisiä, kunhan osapuolet saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole hyväksynyt osapuolten argumentteja, ja unionin tuomioistuimella on niiden avulla käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan laillisuusvalvontaansa (tuomio 9.3.2017, Ellinikos Chrysos v. komissio, C-100/16 P, EU:C:2017:194, 32 kohta).

97 Nyt käsiteltävässä asiassa EUSK pystyy valituksenalaisen tuomion 80–114, 119–123 ja 125–131 kohdassa olevien perustelujen avulla saamaan selville ne syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt sen väitteet, jotka koskevat sekä tämän puuttuvaa toimivaltaa tutkia kanne ensimmäisenä oikeusasteena että kanteen tutkimatta jättämistä, ja unionin tuomioistuin voi niiden avulla harjoittaa laillisuusvalvontaansa.

98 Edellä esitettyjen perusteiden perusteella ensimmäisen ja toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomina.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

99 EUSK moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on ottanut tosiseikat vääristyneellä tavalla huomioon katsoessaan, että hallinnollisessa tutkinnassa käytetty monivalintakysely oli ilmeisen epäsoveltuva menettely tosiseikkojen paikkansa pitävyyden toteamiseksi ja KF:n käyttäytymisen arvioimiseksi ja että kahdenväliset keskustelut olisivat voineet olla tältä osin asianmukaisempi keino. Kyseisen kyselyn täyttäneitä henkilöitä oli itse asiassa kuultu jo vuoden 2013 tammi-helmikuussa tutkimuksessa, joka koski käyttäytymistapoja ja ihmissuhteita EUSK:ssa. Lisäksi hallinnollisen tutkimuksenkin aikana järjestettiin myös kahdenvälisiä keskusteluja.

100 EUSK:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikat vääristyneellä tavalla huomioon myös katsoessaan, että päätökset perustuivat vain yleisiä käyttäytymisen muotoja koskeviin syytöksiin ilman, että olisi yksilöity täsmällistä käyttäytymistä tai tapahtumaa, joka voidaan katsoa kiusaamiseksi. 2.7.2013 päivättyyn tutkimusraporttiin oli sen mukaan liitetty yksityiskohtaisia kirjallisia

todistajanlausuntoja. Unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan ole ottanut huomioon näitä todistajanlausuntoja, joten se ei ole ottanut huomioon kaikkia asiakirjoja, joihin EUSK:n apulaisjohtaja oli tukeutunut johtopäätöksiinsä päätyäkseen.

101 Neuvosto tukee EUSK:n väitteitä.

102 KF riitauttaa EUSK:n väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

103 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen yhtäältä määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi unionin yleiselle tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa (tuomio 8.3.2016, Kreikka v. komissio, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

104 Siten lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikkojen arviointi ei ole oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluu unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 8.3.2016, Kreikka v. komissio, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Valittajan, joka väittää unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla, on SEUT 256 artiklan, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan ilmoitettava täsmällisesti ne seikat, jotka se katsoo unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen huomioon vääristyneellä tavalla, ja näytettävä toteen ne arviointivirheet, joiden takia unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan päätynyt niiden ottamiseen huomioon vääristyneellä tavalla. Unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (tuomio 8.3.2016, Kreikka v. komissio, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

106 Nyt käsiteltävässä asiassa on muistutettava, että toisin kuin EUSK väittää, 2.7.2013 laadittu tutkimusraportti ei sisällä mitään liitettä, joka tukee kuultujen henkilöiden vastauksia, eikä muuta selvitysaineistoa, vaan nämä vastaukset ja tämä selvitysaineisto on liitetty vain raporttiin, jota kurinpitolautakunta käsitteli 25.10.2013.

107 Kyseisen tutkimusraportin sisällöstä ilmenee nimenomaisesti ja ristiriidattomasti ensinnäkin, että vuoden 2013 tammi-helmikuussa suoritettujen kuulemisten tulos tosin myötävaikutti hallinnollisen tutkimuksen aloittamiseen, mutta kuulemiset eivät olleet osa kyseistä tutkimusta, ja toiseksi, että kyseinen tutkimusraportti perustui yksinomaan monivalintakyselyn avulla kuultujen henkilöiden kirjallisiin ja allekirjoitettuihin todistajanlausuntoihin, ja lopuksi, että saman tutkimusraportin päätelmät perustuvat ainoastaan kantajan tiliin tässä kyselyssä pantuihin yleisiin käyttäytymisen muotoihin eikä niissä mainita täsmällisiä seikkoja, jotka olisivat peräisin toimihenkilöiden kahteen avoimeen kysymykseen antamista vastauksista, kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 204 kohdassa.

108 Lisäksi valituksenalaisen tuomion 200–206 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole EUSK:n esiin tuomalla tavalla sivuuttanut näin kuultujen henkilöiden antamia yksityiskohtaisia vastauksia, vaan se on sivuuttanut hallinnollisen tutkimusraportin monivalintakyselyn

epätarkoituksenmukaiseksi toteamansa luonteen vuoksi, ja tämä luonne on sen mukaan myös ja välttämättä vaikuttanut niiden vastausten sisältöön, joita kyseiseen kyselyyn sisältyvien avointen kysymysten avulla kuullut henkilöt ovat antaneet.

109 Koska asiakirja-aineistosta ei ilmene selkeästi sen vääristyneellä tavalla huomioon ottamista, kolmas valitusperuste on siten hylättävä perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

110 EUSK väittää ensinnäkin, että hallinnollisen tutkimuksen kohteena työpaikkakiusaamisen vuoksi olevan henkilön oikeutta esittää huomautuksia ennen tämän tutkimuksen päättämistä voidaan rajoittaa asiaan osallisten kolmansien osapuolten intressien suojaamiseksi, erityisesti kostotoimien välttämiseksi. Nyt käsiteltävässä asiassa tämän oikeuden rajoittaminen oli tarpeen, kun otetaan erityisesti huomioon kanteluiden suuri lukumäärä ja EUSK:n pieni koko. Joka tapauksessa ennalta käytyjen eri keskustelujen, erityisesti niiden, jotka ovat tapahtuneet vuotuisten arviointien yhteydessä, jolloin KF on voinut esittää huomautuksensa, on katsottava olevan riittäviä takaamaan asianomaisen henkilön oikeuden tulla kuulluksi.

111 EUSK:n henkilöstösäännöistä tai oikeuskäytännöstä ei EUSK:n mukaan ilmene, että olisi noudatettava täsmällistä määräaikaa ennen kurinpitomenettelyn aloittamista pidettävään keskusteluun kutsumisen ja tämän keskustelun käymisen välillä. KF:lle mainittuun keskusteluun valmistautumiseksi annettua määräaikaa olisi pitänyt arvioida suhteellisuusperiaatteen valossa, kun otetaan huomioon erityisesti vakavat teot, joista häntä moititaan, ja niistä johtuva kiireellisyys. Kurinpitomenettelyn aloittamista koskeva päätös ei myöskään ole asianosaiselle vastainen toimi.

112 EUSK:n mukaan sillä olevan laajan harkintavallan vuoksi sen johtajalla oli oikeus asettaa asiassa esiintyvien intressien tasapainottamisessa työpaikkakiusaamisesta kantelun tehneiden henkilöiden oikeudet ja intressit etusijalle verrattuna KF:n oikeuteen saada tutustua asiakirja-aineistoon ennen kurinpitomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä, koska näihin henkilöihin kohdistuvien kostotoimien riski oli liian suuri ja se jatkui EUSK:n mukaan jopa hallinnollisen tutkimuksen päätyttyä.

113 Neuvosto tukee EUSK:n väitteitä.

114 KF kiistää EUSK:n väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

115 Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan, jonka otsikkona on ”Oikeus hyvään hallintoon”, 1 kohdassa määrätään, että jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa.

116 Perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdassa määrätään, että hyvää hallintoa koskevaan oikeuteen sisältyy erityisesti jokaisen oikeus tulla kuulluksi ennen kuin häntä vastaan ryhdytään yksittäiseen toimenpiteeseen, joka vaikuttaa häneen epäedullisesti, jokaisen oikeus tutustua häntä koskeviin asiakirjoihin ottaen huomioon oikeutetun luottamuksellisuuden, salassapitovelvollisuuden ja liikesalaisuuden vaatimukset sekä hallintoelinten velvollisuus perustella päätöksensä.

117 Erityisesti on todettava, että oikeus tulla kuulluksi takaa jokaiselle henkilölle tilaisuuden esittää hallintomenettelyn aikana hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla kantansa ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka saattaa vaikuttaa hänen intresseihinsä epäedullisesti (tuomio 4.4.2019, OZ v. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 53 kohta).

118 Tältä osin EUSK:n henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 1 artiklan 1 kohdasta johtuu, että missään tapauksessa ei sisäisen tutkimuksen päättymisen jälkeen saa tehdä päätelmiä, joissa mainittaisiin toimihenkilön nimi, ennen kuin hänelle on annettu mahdollisuus antaa lausuntonsa kaikista häntä itseään koskevista seikoista.

119 Kyseisessä liitteessä IX olevan 2 artiklan mukaan EUSK:n johtaja voi vasta tutkimusraportin perusteella ja toimitettuaan asianomaiselle toimihenkilölle kaiken näytön asiassa ja tätä kuultuaan päättää muun muassa mahdollisesta kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

120 Nyt käsiteltävässä asiassa tästä seuraa, että EUSK:n apulaisjohtajan – ennen kuin hän toimitti suosituksensa EUSK:n johtajalle – ja joka tapauksessa kyseisen johtajan – ennen kuin hän teki KF:lle epäedullisen päätöksen – oli kunnioitettava KF:n oikeutta tulla kuulluksi (ks. analogisesti tuomio 4.4.2019, OZ v. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 56 kohta).

121 Jotta KF olisi kyennyt esittämään huomautuksensa tehokkaasti, hänellä oli erityisesti oikeus saada ainakin yhteenveto kuultujen eri henkilöiden lausunnoista, koska EUSK:n apulaisjohtaja oli käyttänyt näitä lausuntoja kertomuksessaan esittäkseen EUSK:n johtajalle suosituksia, joiden perusteella viimeksi mainittu oli päättänyt aloittaa kurinpitomenettelyn KF:ää vastaan, ja tämä yhteenveto oli annettava tiedoksi siten, että legitiimejä luottamuksellisuusintressejä olisi tarvittaessa kunnioitettu (ks. analogisesti tuomio 4.4.2019, OZ v. EIP, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 57 kohta).

122 Unionin tuomioistuimella on lisäksi ollut tilaisuus täsmentää, että kun menettelyn kestoa ei ole vahvistettu unionin oikeuden säännöksessä tai määräyksessä, unionin toimielimen, elimen tai laitoksen kyseisen toimen toteuttamiseen käyttämän ajan kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian olosuhteiden perusteella niin, että huomioon otetaan erityisesti oikeusriidan merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus sekä se, miten asianosaiset ovat toimineet (ks. vastaavasti tuomio 28.2.2013, Arango Jaramillo ym. v. EIP uudelleenkäsittely, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 28 kohta).

123 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 154, 156 ja 158 kohdassa, unionin yleinen tuomioistuin ei siten ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 216 ja 219–223 kohdassa ensinnäkin, että EUSK:n apulaisjohtajan ja tämän johtajan tehtävänä oli kuulla tehokkaasti KF:ää sekä ennen tutkimusraportin laatimista että häneen kohdistettavan kurinpitomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä, toiseksi, että näiden täytyi tätä varten ilmoittaa asianosaiselle tätä koskevat tosiseikat sekä antaa hänelle kohtuullinen aika valmistella huomautuksensa, ja lopuksi, että tämä ilmoittaminen oli tehtävä ainakin kuultujen eri henkilöiden antamien lausumien yhteenvedolla, joka oli laadittava näiden todistajien mahdollisia legitiimejä luottamuksellisuusintressejä kunnioittaen.

124 Kuten lisäksi tämän tuomion 104 kohdassa on tuotu esiin, tosiseikkojen arviointi ei ole oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluu unionin tuomioistuimen valvontaan, ellei unionin yleisessä tuomioistuimessa esitettyä selvitysaineistoa ole otettu vääristyneellä tavalla huomioon. Koska EUSK ei väitä, että selvitysaineisto on otettu vääristyneellä tavalla huomioon, sen vaatimukset on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin niissä vaadittaisiin, että unionin tuomioistuin arvioi uudelleen tosiseikat, jotka koskevat asiassa esiintyvien intressien tasapainottamista ja KF:lle EUSK:n johtajan kanssa käytävään keskusteluun valmistautumiseksi annetun ajan kohtuullisuutta.

125 Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella neljäs valitusperuste on hylättävä.

126 Kaikkien edellä esitettyjen näkökohtien perusteella valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

127 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista, jos valitus on perusteeton.

128 Kyseisen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

129 Saman työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdassa määrätään, että jos ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana esiintynyt ei ole valittanut ratkaisusta, se voidaan velvoittaa vastaamaan oikeudenkäyntikuluista muutoksenhakuasteessa vain, jos se on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen unionin tuomioistuimessa. Jos tässä tarkoitettu asianosainen osallistuu oikeudenkäyntiin, unionin tuomioistuin voi määrätä, että se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

130 Koska EUSK on hävinnyt asian ja KF on vaatinut sen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, EUSK on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja lisäksi korvaamaan KF:lle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

131 Koska neuvosto on osallistunut oikeudenkäyntiin unionin tuomioistuimessa, nyt käsiteltävässä asiassa sen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Euroopan unionin satelliittikeskus (EUSK) velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan KF:lle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

3) Euroopan unionin neuvosto vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset